

Aloite läpinäkyvyyden lisäämiseksi ja valtuuston osallistamiseksi talousarvion laadinnassa

Aluevaltuusto on hyvinvointialueen ylin päätöksentekoeelin ja sille kuuluu lakisääteisesti valta päättää hyvinvointialueen talousarviosta.

Pirkanmaalla talousarvion laadinnassa varsinainen päätöksenteko on delegoitu käyttösuunnitelmien kautta aluehallitukselle ja edelleen delegoitu palvelulinjajohtajille.

Aluevaltuusto tekee ylätason päätökset (paljonko rahaa on yhteensä esimerkiksi kaikkien avopalveluiden toteuttamiseen, paljonko rahaa allokoidaan yhteensä Lasten, nuorten ja perheiden palveluille, ja paljonko rahaa on strategisen ohjauksen ja järjestämisen yhdeksälle eri toimialle yhteensä), mutta valtuutetut eivät tiedä, mitä lukuihin sisältyy.

Keskustan ryhmä edellyttää talousarvion laadintaan läpinäkyvyyttä. Koska hyvinvointialueella ei ole kuntien tapaan lautakuntia, jotka laativat käyttösuunnitelmat valtuuston kanssa tiiviissä yhteistyössä, vaan aluehallitus hyväksyy ne, ei valtuustolla ole mahdollisuutta vaikuttaa siihen, miten raha on tarkoitus käyttää.

Koska läpinäkyvyyttä ei ole, on valtuutettujen käytännössä mahdotonta esittää mitään lisäyksiä tai poistoja tehtyyn talousarvioesitykseen. Keskustelua ei voida käydä tai arvovalintoja varojen käytöstä tehdä valtuustossa. Talousarvion hyväksyminen on pelkkä muodollisuus.

Tästä syystä teemme aloitteen, että

1. aluevaltuustolle tuotaisiin tietoon tarkempi taloudenkäytön suunnitelma (josta tulevan käyttösuunnitelman tapaan saisi käsityksen siitä, mihin varoja allokoidaan), esimerkiksi talousseminaarimateriaalina etukäteen. Vaikka talouden reunaehdot ja valtion taholta tuleva talousarvion laadintaan vaikuttava tieto muuttuvat viime hetkiin saakka, on tärkeätä, että valtuustolla on näistäkin asioista tiedot. Materiaaleja voidaan aina päivittää.
2. Konkretiaa on lisättävä myös itse valtuuston päätettäväksi tuotavaan lopulliseen talousarvioon ainakin yhden tason verran. Nykyiset palvelulinjakohtaiset luvut ovat liian ylätasoiset.
3. Läpinäkyvyyttä ja selkeyttä on lisättävä myös talousarvion varsinaisten lukujen ja sanallisten tavoitteiden (sekä tavoitteisiin liittyvien mittareiden) välille, jotta talouden ja toimintojen kokonaiskuvan hahmottaminen helpottuu.

Petra Schulze Steinen (Keskustan aluevaltuustoryhmän puolesta)